

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по област на висше образование 3.0. «Социални, стопански и правни науки», професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност – „Организация и управление на производството“

Автор на дисертационния труд: Величко Младенов Родопски- докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Стратегическо управление на финансовите дейности за повишаване на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия

Рецензент: доц. д-р Камен Димитров Петров – Университет за национално и световно стопанство 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност Народно стопанство (Геоикономика и регионално развитие) съгласно заповед № РД-16-532/08.05.019 Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата.

Докторант Величко Родопски се е обучавал по докторска програма към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при факултет „Икономика“ в Аграрен университет по научна специалност „Организация и управление на производството“ в самостоятелна форма на обучение. От представените материали по дисертационния труд е видно, че докторант Величко Родопски има солиден практически опит в публичното управление, така и в икономическата сфера. Заеманите длъжности и основните отговорности и дейности, изпълнявани от г-н Величко Родопски, му осигуряват практически опит, който е особено полезен при разработването на дисертационния труд. Индивидуалния план е изпълнен точно и коректно. Дисертационния труд е представен в срок за разглеждане и откриване на процедура по защита.

2. Актуалност на проблема.

Преценката ми, като рецензент, е, че темата на дисертационния труд се отличава с актуалност, практическа значимост и дисертабилност. Тя се обуславя от осъзнатите съвременни разбириания за стратегическо управление на финансовите дейности за повишаване на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия. Научното изследване на материята е от съществена важност както за теорията, така и за практиката на управление на фирмите от аграрния сектор. Авторът успява да обхване спецификата и проблемите на оценяването на стойността на финансовия капитал от гледна точка на неговото управление и да разкрие ползите от това управление на отделното млекопреработвателно предприятие. Независимо, че в специализираната литература има множество публикации в областта на стратегическо управление на финансовите дейности проблемите свързани с повишаване на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия не е обект на задълбочени теоретични и практически изследвания.

Трябва да се подчертая, че за разработването на избраната тема са необходими задълбочена теоретична подготовка и добри аналитични способности. Така опитът на

докторанта да насочи изследването към теорията, методологията и практиката на стратегическото управление на финансовите ресурси определя значимостта на избраната от него тема на дисертационния труд и я прави интердисциплинарна.

Дисертацията представлява стройно, логическо и задълбочено изследване, което се състои от 157 страници, сполучливо подкрепени с графичен, табличен и обработен по подходящ начин емпиричен материал и анкетна карта. Дисертационният труд се отличава с класико-методологическа структура, съставена от увод, четири глави, заключение, приложения и списък на използваната литература.

Важно е да се отбележи, че като цяло млекопреработването е бизнес с по-висока степен на риск, инвестираания капитал по-бавно се възвръща, първоначалните инвестиционни разходи са значителни и разрастването на дейността водят до още по-високи разходи. Всички тези характерни черти на млекопреработването определят, че той се нуждае от оборотен капитал при ниска лихва, преференциални кредити за закупуване на съкоструващата технология както и от грatisен период по покриване на кредитните задължения. Всички тези важни проблеми е необходимо да се имат предвид при разработването на маркетингова концепция за обслужване на този специфичен пазарен сегмент. Ето защо смяtam, че дисертационното изследване има актуално значение.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на представения за рецензиране дисертационен труд е да се установи влиянието на концентрацията на капитали и на извършваните стратегически финансови дейности върху финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателното предприятие.

В представената дисертация се решават следните задачи:

1. Изяснена е същността на предприятието и финансовата конкурентоспособността като обекти на стратегическото управление на млекопреработвателното предприятие;
2. Разработена е концептуална рамка за оценка на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия;
3. Анализиана и оценена е финансовата конкурентоспособност на предприятието в сектора;
4. Установява се как концентрацията на капитали в млекопреработвателните предприятия влияе върху тяхната финансова конкурентоспособност;
5. Установява се, кои стратегически финансови дейности се изпълняват в изследваните обекти и как те оказват влияние върху финансовата конкурентоспособност на предприятието;
6. Формулирани са препоръки за подобряване на стратегическото финансово управление, като фактор на конкурентоспособност.

Изпълнението на поставените цел и задачи допринася за доказване на формулирането на изследователски подход при който се приема, че изборът на стратегия на управление е съществен елемент за финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия, което извежда на преден план ситуацияният подход. Считам, че целта и задачите на разработката са добре формулирани, а обектът и предметът са ясно очертани.

Обект на научното изследване са 55 млекопреработвателни предприятия, функциониращи на територията на България.

Предмет на научното изследване е стратегическото управление на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателното предприятие.

Предметът и обектът на изследване са правилно определени и дават възможност в по-късния етап от дисертационното изследване да се извърши обективен анализ на проблема и да се формулират правилни изводи и препоръки.

В дисертационното изследване, докторантът използва следните методи: системен, сравнителен и графичен анализ; статистическите методи – дескриптивна статистика, хи квадрат анализ и метода на линейната регресия. Чрез така подбрания методически апарат, докторантът има възможността да разкрие обективните причини, определящи състоянието на обекта на дисертационното изследване. Методологията на изследване включва качествен метод за събиране на данни.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е разположен на 157 страници. Той е структуриран във въведение, изложение в четири глави, заключение и приложения. Дисертационното изследване е онагледено с фигури, схеми таблици и приложения. Използваните фигури, схеми и таблици представлят в детайли събраната информация от проведеното проучване. Структурата на дисертацията е в съответствие с поставената цел и задачи на изследването. Трябва да се подчертава, че набраната и представена статистическа информация позволява да се поставя в дълбочина проблема свързан с стратегическото управление на финансовите дейности за повишаване на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Дисертацията се състои от въведение, четири глави и заключение. Предметът, обектът на изследване, целите на изследването са ясно формулирани. Съдържанието следва логическата схема: дефиниции, значение и проблеми свързани със стратегическо управление на финансовите дейности за повишаване на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия.

Г-н Величко Родопски е извършил задълбочен анализ на изследвания проблем в теоретичен аспект. Извършен е обширен литературен обзор на проблема, посветен на стратегическото управление. Първа глава е озаглавена „Концептуална рамка за оценка на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия“ като изложеното напълно покрива направената заявка за аналитична част на дисертацията. Акцентът е поставен върху специфични особености на млекопреработвателните предприятия и тяхната устойчивост, преминава се през разглеждането на конкуренцията, конкурентни предимства и конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия. След което се анализира стратегическото управление на конкурентоспособността на предприятието и стратегическо управление на финансовата конкурентоспособност. Първа глава завършва с извеждането на методически подход за оценка на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия, както и диагностика и стратегиране на управлението на финансовата конкурентоспособност в сектора.

Втора глава разглежда проблемите свързани с факторите, определящи

конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия. Прави се оценка на факторите, определящи конкурентоспособността на сектора, преминава се през степента на концентрация на капитали в изследваните предприятия. Специално внимание е отделено на финансовата конкурентоспособност на предприятията и оценката на взаимодействието между финансовите фактори и равнището на конкурентоспособност.

Трета глава е озаглавена „Анализ на влиянието на стратегическите финансови дейности върху конкурентоспособността.“ В тази част на дисертацията е изследвана връзката на факторите, определящи пазарната мощ, финансовите организационно-управленски ресурси и изпълнението на стратегическите финансови дейности. Аналитичната част на трета глава дисертацията завършва с анализ взаимодействието между стратегическите финансови дейности и конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия.

Четвърта глава очертава насоки за повишаване на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия. В тази част докторантът отправя конкретни препоръки за повишаване като очертава основни насоки и възможности за стратегиране на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия за тяхното подобряване. Важен е приносът на докторант Величко Родопски за подобряване на стратегическите финансови дейности за повишаване на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия, както и модел на финансова система за повишаване на конкурентоспособността на сектора на млекопреработването.

Списъкът на използваната литература включва 116 източника: 60 на кирилица и 56 на чужд език и съдържа книги, монографии, дисертации, статии, доклади и други документи. Подборът на литературата отразява осведомеността на автора по проблематиката, усилията ѝ да се запознае с творческите търсения не само на български автори и на чуждестранни специалисти.

6. Приноси на дисертационния труд.

Приносите на дисертационният труд са свързани с извеждането и доказването на поставените в увода задачи. Докторанта е успял да ги формулира добре в заключението на своя труд. Считам обаче, че приноси 4 и 5 могат да се обединят в един, както и 6 и 7 приноси. На практика резултатите са изведени и доказани с посочените приноси, които свидетелстват за добрите резултати, постигнати в целия труд от докторанта-

7. Критични бележки и въпроси.

Нямам критични бележки към работата на докторанта, но препоръчвам на докторанта при други научни изследвания да търси връзките и зависимостите в излаганите от него теоретични аспекти и концепции, които да ги прилага чрез разработван от него инструментариум в приложните части на разработките. На практика обвързаността между отделните части говори за яснота и прецизност в идеята, както и в нейното реализиране. Да посочва кое от изложеното в каква връзка ще се използва в последващите параграфи, както и в изследователската част. При разработване на

инструментариум на изследване критериите и показателите, както и прилежащи към тях характеристики се използват в анкетните проучвания като въпроси към респондентите, за да докажат поставената теза в бъдещи научни разработки да доразвие и задълбочи анализа на избраната от него тематика.

Поради своята актуалност и значимост вероятно дисертационното изследване ще предизвика основателен интерес, особено сред специалистите, поради което препоръчвам да бъде публикувано.

Във връзка с изследването интересно ми било мнението на автора по следния въпрос: **Възможно ли е в България да се реализира специална национална програма с регионални специфики за подпомагане на предприятия със затворен цикъл в областта на животновъдството и ресpektивно млекопреработването?**

8. Публикувани статии и цитирания.

От представените документи за рецензиране получих две статии, в които Величко Родопски участва като съавтор, а именно:

1. **Родопски, В., П. Борисов, Т. Радев (2018).** Влияние на концентрацията на капитали в млекопреработвателните предприятия върху конкурентоспособността им. Сп. Икономика и управление на селското стопанство, София, бр.3/2018 стр. 56-66
2. **Родопски, В., П. Борисов, Т. Радев (2018).** Стратегическото управление на финансовите дейности, като фактор на конкурентоспособност при млекопреработвателните предприятия. Сп. Икономика и управление на селското стопанство, София, бр.3/2018

Авторефератът отразява вярно и пълно съдържанието на дисертацията. Представени са теоретичните основи, методическият апарат, получените резултати и са формулирани приносите на дисертанта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Считам, че актуалността на разглеждания проблем, теоретичното равнище на изследването, използваната методика за анализ, постигнатите резултати и приноси и тяхната практическа насоченост, ми дават основание да гласувам „За“ и да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на докторант **Величко Младенов Родопски** образователната и научна степен **„доктор“** по научната специалност „Организация и управление на производството“.

Дата: 21.05.2019
гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ: .....
(доц.д-р Камен Петров)